

Analysetablell skrivehandlingar

Kolonne 2: Otnes: Tildelte skriveroller og posisjoner i skriveoppgaver på mellomtrinnet (2015) s. 249-254 (Otnes, 2015)

Kolonne 3: Berge: Power Point: Normprosjektet: utvikling av skriveoppgaver og strategier for vurdering: våren 2012 (Berge, 2012).

Kolonne 4: Normprosjektet: Hefte pdf Gyldendal (Normprosjektet. Skrivehandlingar og skriveoppgaver, 2013)

Skrivehandling	Otnes	Berge (power point)	Normprosjektet. Skrivehandlingar og skriveoppgaver
a) å overtale	Egne meninger, forfekte standpunkt.	<ul style="list-style-type: none"> • Å overbevise (rettet mot leseren): ytre meninger, standpunkter, gi råd, vurdere, bedømme FORMÅL: påvirke 	<p><small>inur_/Dropbox/NORMALU/Skrivehandlingar%20%20skriveoppgaver%20normprosjektet.pdf</small></p> <p>Hva kjennetegner en overbevisende skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er du-orientert (rettet direkte til mottaker) • Å overbevise innebærer blant annet å hevde meninger (påstå), uttrykke synspunkter og vurderinger, oppfordre, overtale, reklamere, instruere, argumentere, diskutere – altså ulike ytringer som rettes direkte til en eller flere mottakere. • Når man skriver overbevisende/overbeviser, bruker man ofte oppfordringer (spørsmål, imperativer e.a.) eller argumenter (påstander og begrunnelser), overbevisende strategier. • I argumenterende tekster vil det være vanlig med forbindere (bindeord) som markerer årsakvirkning (<i>derfor, fordi, altså, på grunn av</i>) og motsetning (<i>men, derimot, likevel, til tross for, selv om</i>). • Eksempler på overbevisende tekster: reklameannonse, politisk brosjyre, leserinnlegg etc. • Formålet er ofte å få andre til å se et saksfelt på samme måte som en selv. Man vil påvirke (oppnå noe, framkalle en ønsket handling/reaksjon hos leseren). Det kan også være andre formål
b) å samhandle	Nevnt mottaker, skal kommuniseres/samhandles.		<p>Hva kjennetegner en samhandlende skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er du-orientert; den er mellommenneskelig orientert (rettet direkte til en mottaker) • Å samhandle innebærer å henvende seg og kommunisere med andre mennesker. Når man samhandler, utveksler man informasjon, meninger, oppfatninger, synspunkt, erfaringer, ønsker osv. med en kommunikasjonspartner (og dette er gjerne tematisert eksplisitt). • I denne skrivehandlingen bruker man ofte personlige pronomen som <i>jeg/vi og du/dere</i> og mellompersonlige fraser og høflighetsmarkører (<i>hei, hilsen, takk, vær så snill, unnskyld, modale verb</i> etc.). Tekstene vil også kunne inneholde initiativ (spørsmål, forslag, oppfordring) og respons (svar, tilbakemelding, vurdering) av ulike slag. • Skrivehandlingen «å samhandle» har en noe annen karakter enn de øvrige, da den er definert av å være relasjonsorientert og ofte opptrer sammen med andre skrivehandlingar. • Eksempler på samhandlende tekster: brev, postkort, tekstmelding (og andre typer digitale/skriftlige meldinger), «chat», blogg (med kommentarer). • Et sentralt formål med denne skrivehandlingen er å holde kontakt mellom mennesker og å uttrykke en mellommenneskelig relasjon.

<p>c) å reflektere</p>	<p>Personlig, elev skrive med utgangspunkt i seg selv. Gjerne utgangspunkt i tema, elevens refleksjon rundt dette, gjerne knyttet til egne erfaringer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Å reflektere (rettet mot skriveren selv): tematisere egne erfaringer, tanker, holdninger, følelser, vurdere egen tekst FORMÅL: <i>utvikle identitet, dannelse</i> 	<p>Hva kjennetegner en <i>reflekterende</i> skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er <i>jeg</i>-orientert (rettet mot skriveren selv) • Å reflektere innebærer blant annet å rette oppmerksomheten mot seg selv; egen situasjon og utvikling, egne tanker og erfaringer, egne stemninger og følelser, eget arbeid og eget liv. Man filosoferer, funderer, tenker over, grunner over, tenkeskriver, betrakter, vurderer, tenker fram og tilbake... • Når man reflekterer, bruker man ofte pronomenet <i>jeg</i> og man bruker gjerne verb som <i>tro, tenke, føle...</i> • Reflekterende skiving kan være ekspressiv. • Reflekterende skiving kan gjerne ha islett av beskrivende og argumenterende skiving. • Eksempler på reflekterende tekster: logg, essay, dagboknotat, selvpresenterende skjønnlitteratur, blogg. • Det overordnede og typiske formålet er gjerne identitetsdanning, men skrivehandlingen kan også ha andre formål, som for eksempel konstruksjon av tekstverdener (fiksjonstekster der egne tanker tematiseres).
<p>d) å beskrive</p>	<p>Beskrive et fenomen de har lært om, dokumentasjon av kunnskap. «Ekspertrolle».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Å beskrive (rettet mot etablert virkelighetsforståelse): organisere, sortere og strukturere informasjon og etablert kunnskap. FORMÅL: <i>kunnskapssystematisering</i> 	<p>Hva kjennetegner en <i>beskrivende</i> skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er <i>det</i>-orientert (rettet mot et fenomen). • Å beskrive innebærer blant annet å gjengi, gjøre greie for, definere, eksemplifisere, dokumentere og strukturere kunnskap. • Når man beskriver, bruker man ofte presenterende, informerende setninger som for eks. «Det er...», «X har...», «X består av...», «Den kan...». • Man kategoriserer og strukturere informasjon. • Når man beskriver, kan man ofte ha behov for bindeord som legger fakta til fakta (<i>og, dessuten, også, i tillegg, for eksempel</i> etc.). Hvis man beskriver noe som foregår over kortere eller lengre tid, f. eks. i et referat, kan man ha behov for tidsforbindere (<i>så, deretter, senere</i> etc.) • Eksempler på beskrivende tekster: Lærebøker, leksikonartikler • Formålet er ofte å systematisere, sortere og organisere kunnskap som allerede er etablert, og som er allment akseptert som «sann». Skrivehandlingen kan imidlertid også ha flere andre formål.
<p>e) å utforske</p>	<p>Knytter seg til temaer i faget. Dokumentere kunnskap og objektive fakta. Drøfte temaer subjektivt, konkludere egen mening.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Å utforske (rettet mot den usikre virkelighetsforståelsen): kunnskapsvurdering, analysere, forklare, tolke, drøfte, undre seg over FORMÅL: <i>kunnskapsutvikling</i> 	<p>Hva kjennetegner en <i>utforskende</i> skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er <i>det</i>-orientert (rettet mot et fenomen der kunnskapen er usikker og må sannsynliggjøres). • Å utforske innebærer blant annet å undersøke, drøfte, diskutere, tolke, resonnere og analysere kunnskap. • Utforskende tekster er tekster der vi forsøker å diskutere kunnskap og stiller spørsmål for eksempel om naturen eller historiske sammenhenger (Har det vært liv på Mars eller ikke? Hvem startet 1. verdenskrig?). Gjennom utforskende skiving kan man bl.a. oppdage <p>sammenhenger mellom ulike fagfelt, knytte etablert kunnskap til egne erfaringer, utvide og utvikle kunnskap.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Når man utforsker, har man ofte behov for bindeord som markerer årsak-virkning (<i>derfor, fordi, altså, på grunn av</i>), motsetning (<i>men, derimot, likevel, til tross for, selv om</i>) og betingelser (<i>om, hvis, når, under forutsetning av</i>). • Eksempler på utforskende tekster: Fagartikler/fagtekster, presentasjon av prosjekter, utforskende saltekster av ulike slag. • Formålet er primært å utvikle ny kunnskap og å utvikle ny forståelse av virkeligheten.

f) å sjå for seg	«Rollespill», fiksjonsfortellinger. Utfordre elevenes fantasi.	<ul style="list-style-type: none"> • Å forestille seg (rettet mot forestillingene): fortelle, underholde, spekulere, teoretisere, skape <p>FORMÅL: <i>konstruere tekstverdener, mulige, fiktive virkeligheter</i></p>	<p>Hva kjennetegner en «forestillende» skrivehandling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den er det-orientert (rettet mot et fenomen som er skapt av den som skriver; presenterer en forestilling, noen tenkt). • Å forestille seg innebærer blant annet å fortelle, dikte, fantasere, skildre, skape, gjenskape og uttrykke følelser. Det kan også innebære å filosofere, teoretisere og lage hypoteser. Disse skrivehandlingene kan realiseres både som fiksjonstekster og sakprosattekster. • Hvis teksten er en fortelling, vil det være vanlig med bindeord som markerer <i>tid (og så, deretter, plutselig, senere, om litt, endelig)</i> og bindeord som legger fakta til fakta (<i>og, dessuten, også, i tillegg, for eksempel</i> etc.). Når man forestiller seg i faktatekster, kan man bruke uttrykk som <i>sett at</i> eller <i>hvis</i>. • Eksempler på «forestillende» tekster: Skjønnlitteratur (særlig romaner og noveller, men også poesi), sakprosa (f.eks. politiske tekster og utopier som sier noe om hvordan vi vil verden bør eller skal være; dessuten tekster som presenterer hypoteser og nye teorier). • Formålet er å konstruere tekstverdener; lage nye tenkte, mulige, ønskede eller fiktive virkeligheter. Man vil skildre/beskrive verdener som er ukjente for leseren, slik at leseren kan se disse for seg.
-------------------------	--	--	---

Kjelder

Berge, K. L. (2012). Normprosjektet: utvikling av skriveoppgaver og strategier for vurdering: våren 2012. Oslo: Universitetet i Oslo. Henta 03 26, 2018 frå norm.skrivesenteret.no/wp-content/.../BergeNormprosjektetoppgaver16032012.ppt

Normprosjektet. Skrivehandling og skriveoppgaver. (2013). Henta 03 26, 2018 frå www.gyldendal.no/content/download/97759/1934071/file/Skrivehandling%20%20skriveoppgaver.pdf normprosjektet skrivehandling og skriveoppgaver

Otnes, H. (2015). Tildelte skriveroller og posisjoner i skriveoppgaver på mellomtrinnet. I H. Otnes (Red.), *Å invitere elever til skrivning. Ulike perspektiver på skriveoppgaver* (ss. 243-258). Bergen: Fagbokforlaget.